

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kadın emeğinin yoğun biçimde sömürüldüğü sektörlerden bir tanesi olan tekstil sektöründe, düşük ücret, kayıt dışı istihdam, sendikal baskı, mobbing, taciz, işçi sağlığı ve iş güvenliği ihlalleri giderek yaygınlaşmaktadır. Türkiye’de tekstil sektöründeki toplam işgücünün yaklaşık %60’ını kadınlar oluşturmakta, ancak kadın işçilerin büyük kısmı asgari ücret düzeyinde, sendikasız, güvencesiz ve sağlıksız koşullarda çalışmaktadır. Tekstil sektöründe kadın işçilerin karşılaştıkları sorunların tespit edilmesi ve kapsamlı çözüm politikalarının ortaya çıkarılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci, TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Semra ÇAĞLAR GÖKALP

Bitlis Milletvekili

Türkiye tekstil sektörü, bir zamanlar “ülkenin üretim omurgası” olarak tanımlanırken, son yıllarda uygulanan ucuz işgücü politikaları, ithalata dayalı üretim modeli ve ihracat odaklı kâr anlayışı nedeniyle derin bir çıkmazın içine girmiştir. Enerji maliyetlerindeki artış, döviz dalgalanmaları ve Asya merkezli tedarik zincirlerinin ucuz rekabeti karşısında ayakta kalabilmek için işverenler, maliyet yükünü doğrudan işçinin sırtına bindirmiştir. Bu tablo, devletin sanayiye planlayıcı değil, “piyasanın insafına bırakan” politikalarının sonucudur. Tekstil atölyeleri birer sömürü alanına dönüşürken, markalar büyümüş, emek küçülmüştür. Üretim zincirinin her halkasında kadın emeği ve genç işçi emeği daha fazla değersizleşmiş, sigortasız, esnek, taşeronlaştırılmış istihdam biçimleri sektörün temel normu haline gelmiştir. İktidarın “rekabet gücü” adına teşvik ettiği bu düşük ücretli üretim modeli, aslında rekabet değil, yoksulluğun derinleşmesi anlamına gelmektedir. Tekstil sektöründeki kriz, yalnızca ekonomik değil; aynı zamanda bir emek, toplumsal cinsiyet ve adalet krizidir.

Kadın emeğinin yoğun biçimde sömürüldüğü tekstil sektöründe, düşük ücret, kayıt dışı istihdam, sendikal baskı, mobbing, taciz, işçi sağlığı ve iş güvenliği ihlalleri giderek yaygınlaşmaktadır. Türkiye’de tekstil sektöründeki toplam işgücünün yaklaşık %60’ını kadınlar oluşturmakta, ancak kadın işçilerin büyük kısmı asgari ücret düzeyinde, sendikasız, güvencesiz ve sağlıksız koşullarda çalışmaktadır.

Kadın işçiler; düşük ücretli, esnek, uzun mesaili işlerde çalıştırılmakta, işten çıkarma tehdidiyle sindirilmekte, doğum, regl veya bakım sorumlulukları gerekçe gösterilerek ayrımcılığa uğramaktadır.

İşyerlerinde psikolojik şiddet, taciz, özel yaşamın ihlali, tuvalet ve su kısıtlaması, mobbing gibi insanlık dışı uygulamalar da giderek artmaktadır. Kadın emeğinin bu şekilde ucuz, sessiz ve

itaatkâr bir işgücü olarak görülmesi hem toplumsal cinsiyet eşitsizliğini hem de sınıfsal sömürüyü derinleştirmektedir.

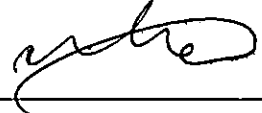

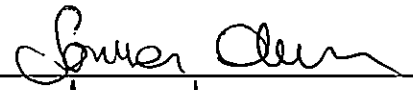
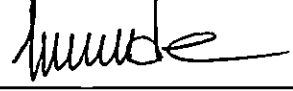
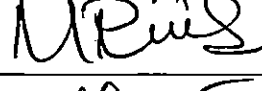
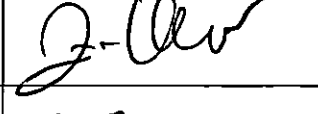
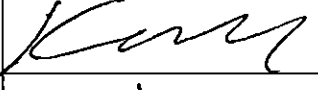
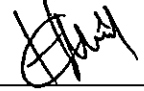

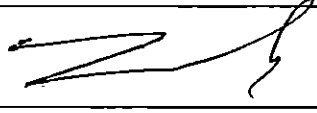

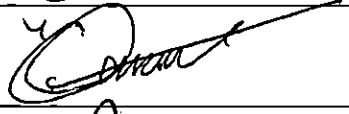

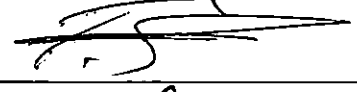
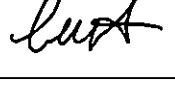

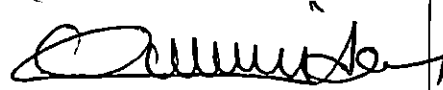
Bu genel tablonun en çarpıcı örneklerinden biri, İzmir Ege Serbest Bölgesi'nde faaliyet gösteren DİGEL Tekstil fabrikasında yaşanan olaylardır. Türkiye Tekstil,Örme,Giyim ve Deri Sanayii İşçileri Sendikası (TEKSİF) inceleme raporlarına ve işçi beyanlarına göre; kadın işçiler bu işyerinde sistematik biçimde aşağıdaki ihlallere maruz kalmıştır. DİGEL Tekstil'de yaklaşık 400 çalışanın %85'i kadın olmasına rağmen, ücret politikası, prim sistemi ve yükselme imkânları erkek çalışan lehine düzenlenmiştir. Kadınlar, sürekli "yardımcı", "destek" pozisyonlarda tutulmakta; karar ve denetim mekanizmalarına dahil edilmemektedir. Kadın işçiler, yöneticilerin aşağılayıcı sözlerine, cinsiyetçi ifadelere ve sistematik psikolojik şiddete maruz kalmıştır.

Kadın işçilerin gebelik süreçleri bu sistematik ihlal zincirlerini daha da katmerli hale getirmektedir. Çoğu iş yerinde gebe işçiler işten atılma riski ile karşılaşmakta, hijyen sorunları ve beslenme yetersizliği ile sağlık sorunları artmakta, performans baskısı ile yüz yüze bırakılmakta, "mükemmellik primi" adı altında kadın işçiler üzerinde sürekli baskı kurulmakta, hedefi tutturamayanlar alenen aşağılanmakta, performans yetersizliği gerekçesiyle tehdit edilmekte, gebelik izin hakları ihlal edilmekte, kreş hizmetlerinden mahrum bırakılmaktadırlar.

Türkiye genelinde tekstil sektöründe kadın emeği üzerindeki baskı, sömürü ve ayrımcılığın yalnızca bir yansımasıdır. Denetimsiz, ucuz işgücüne dayalı bu üretim modeli, kadınların bedenini, emeğini ve onurunu sistematik biçimde sömürmektedir.

Bu tablo, yalnızca iş hukukuna değil; Anayasa'nın 10., 49., 51 ile 56. maddelerine, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW)'a, ILO'nun 100, 111 ve 190 sayılı sözleşmelerine ve Türkiye'nin taraf olduğu diğer uluslararası yükümlülöklere de açıkça aykırıdır.

Kadın işçilerin uğradığı hak ihlallerinin yapısal nedenlerinin araştırılması, ülke genelinde tekstil sektöründeki denetim eksikliklerinin ortaya çıkarılması, kadın emeğine dayalı üretim alanlarında cinsiyet temelli sömürünün önlenmesi ve kadınların güvenli, eşit, eşdeğer ücretle ve insanca koşullarda çalışmasının teminat altına alınması amacıyla Meclis Araştırma Komisyonu kurulması zorunludur.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	